

ئاسانکاری بۆ لېرە رکردنی قورئان

نوسینی : محمد رسول عبدالله
پیداچوونهوهی : نه دوه محمد یوسف
ئاماده کردن و دیزاینهه : شازاد حسن رسول

به ناوی خوای به خشندهی میهره بان

بیگوومان قورئان ئارامی و سهکینهت به
هاوه له کهی ده به خشی وه هاوه له کهشی
کهسی خوینهر و بیسه و کارپیکهر و
له بهرکار فیکاری قورئان ده گریته وه، وه
ئه گهر هه موو ئه و سیفاتانه له کهسیکدا
کو بوونه وه ئه وه نور علی نور، لی ره دا
نامانه وی ئاماژه به فەزل و گه وره یی
هاوه لییه تی قورئان بکهین به لکو له سه
(له بهرکردن) قسه ده کهین و له ویشدا
باسی چۆنییه تییه کهی ده کهین بزانی چ
شتیک ده بیته ریخۆشکه ر بو له بهرکردنی
قورئان و له بیرنه چوونه وه و لی تیک
نه چوونی.

ئاسان لەبەرکردنی قورئان و لەبیرنەچوونەوه
و لێ تێک نەچوونی بۆ زانینی چەند خالێک
دەگەرپێنێنەوه:

1- زانینی خوێندنەوهی قورئان

2- زانینی تەجويد

3- زانینی مانای ئایەتەکان

4- زانینی یاساکانی عەرەبی (قواعد)

خالی یه کهم

ئهمه یان پيش له بهرکردنیشه چونکه ئه وهی قورئان له بهر یکا به ته ئکید ده بی خویندنه وهی ره وان بی و شاره زای ۲۹ پیته کهی زمانی عه ره بی بی و بزانی وه کو خوی بیان خوینیتته وه، وه جگه له مهش ده بی بزانی فه تحه و که سره و ضمه و سکون و شه ده ده خویندنه وه که یان چونه.

خالی دو وه م

ئهمه شیان وه کو خالی یه کهم ئه وهی قورئان له بهر یکا ده بی لانی کهم شاره زای هه ندیک له یاسا کانی ته جوید بی، وه کو: هو کهمه کانی نونی سکوندار و ته نوین، هو کهمه کانی میمی سکوندار، مه خره جی پیته کان، قه لقه له، هه مس، نیشانه کانی وه ستان و ده ستی پکردن، هه ندیکی دیکه ش.

خالی سییهم

ئەمەیان زۆر ئاسانکاری دەکا بۆ لەبەرکردن چونکە
ئەگەر مانای ئەو ئایەتەت زانی دەتەوێ لەبەری
بکە دەتوانی بە کاتیکی کەمتر لەبەری بکە و
درەنگتریش لەبیرت دەچیتەوه.

خالی چوارەم

ئەوهمیان وهکو خالەکانی سەرەتا نییه واتا
لەبەرکاری قورئان لەسەری پێویست نییه
قەواعیدی عەرەبی بزانی بەلام ئەگەر بیزانی
لەبەرکردن و لەبیرنەچوونەوهی زۆر بۆ ئاسان
دەکات

الْقُرْآنُ الْكَرِيمُ

وشەى (الحوٲ) واتا نەهەنگ لە قورئاندا سى جارى دووبارە
 بۆتەو، لە ئايەتەکانى [الکەف : ٦٣] و [الصافات : ١٤٢] و
 [القلم : ٤٨]، جارىک پىتى (ت)ەکە فەتەى هەى، جارىک
 ضەمەى هەى، جارىکەى دىکەش کەسەى هەى. بۆ
 لىکجىاکردنەو،يان و بۆ زانىنى ئەو،ى کە کاميان فەتەى
 هەى و کاميان ضەمەى هەى و کامەشيان کەسەى
 هەى دەتوانين سوود لە قەواعىدى عەرەبى بىنين،
 بەو،ى کە: هەموو بکەر (فاعلى)ک مەرفوعە، وشەىک
 کە مەرفوع بى زۆربەى جارىکەى ئاخىرى ضەمە دەبى،
 (فَإِنِّى نَسِيتُ الْخُوتَ) [الکەف : ٦٣]، واتا: جا بەراستى
 من (لەو،ى) ماسىەکەم لەبىر چوو، لىرەدا (إِنِّى) جىناوى
 سەربەخۆىە بۆ کەسى يەکەمى تاک دەبىتە بکەر، وە
 (ت)ش کە جىناوى لکاوه بۆ کەسى يەکەمى تاک ئەمىش
 هەر بکەرە، و کارەکەشمان (نسىت)ە، بەرکار دەمىنیتەو
 ئەویش (الحوٲ)ە، بۆىە هەر جارىک کە بىلەبەر ئەو ئايەتەت
 خویندەو، مەحاله ئەو فەتەىە بگۆرى بە ضەمە ياخود
 کەسەرە. ئەمە پىشەکىيەک بوو بۆ ئەو،ى بزانيى سوودى
 قەواعىدى عەرەبى چىيە بۆ لەبەرکردن و لەبىرنەچوونەو و
 لى تىک نەچوونى قورئان.

فاعِل:

واتا بکەر له حاله تی ئیعرابیدا هه می شه مه رفوعه،
بۆ نموونه خوای پهروه ردگار ده فره موو یت: (اَللّٰهُ
اَلَّذِي خَلَقَكُمْ) [الروم: ٤٠] واتا الله ئهو زاته یه که
ئیه ی درووست کردووه، لیژهدا بکەر (فاعل) دیاره
که (الله) یه و ضه مه ی وه رگرتووه، به لام هه می شه
کو تایی وشه که نابیتته ضه مه یان ته نوین ضه مه، بۆ
نموونه ئه گەر فاعِل ئه داتی ناصیبه ی له پینشه وه
هات حه ره که ی پیتی کو تایی نابیتته ضه مه وه کو (اِنَّ
اللّٰهَ فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى)، لیژهدا (الله) (فاعل) ه به لام
ضه مه ی وه رنه گرتووه. بۆ نموونه خوای پهروه ردگار
ده فره موو یت: (اَوَّلَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ) [البقرة :
٥]، لیژهدا وشه ی (اَوَّلَئِكَ) بۆته بکەر به لام ضه مه ی
وه رنه گرتووه، ئه مه ش مانای ئه وه نییه که بووبیتته
مه نصوب، نا، به لکو له بهر ئه وه یه که ئهو وشه یه
هه رگیز گو رانکاری به سه ر حه ره که ی پیتی کو تایی
وشه که دا نایه ت، چه ندین وشه ی دیکه ش هه ن به
هه مان شیوه ن.

مفعول به:

واتا بهرکار، له حاله تی ئیعرابیدا هه میسه مه ن صوبه،
هه ره که ی پیتی کو تای ی وشه که فه تحه یان ته نوین فه تحه
وه ر ده گری به مه رجیک هه رف جه ری له پینشه وه نه ه اتبی،
ئه گه ر مفعول به هه رف جه ری له پیش بوو ده بیته اسم
مجرور، نموونه یه ک بو بهرکار ده هینینه وه، (إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا
الذِّكْرَ) [الحجر: ٩] لیژهدا بکه ره که (إِنَّا وَ نَحْنُ) بکه رن،
هه ر دووکیان جیناون، (نَزَّلْنَا) کاری رابردوووه، (الذِّكْرَ) یش
ده بیته بهرکار، لیژهدا مه به ستمان بهرکاره که یه که له بهر
ئه وه ی بهرکاره پیتی کو تای ی وشه که فه تحه ی وه ر گرتوووه،
ئه ی بو ته نوین فه تحه ی وه ر نه گرت؟ له بهر ئه وه ی ئه لیف و
لامی پیوه یه، لیژهدا یاسایه کی دیکه ی زمانی عه ره بی
سوودی بۆمان ده بی ئه ویش ئه وه یه که (هه رگیز هیچ
وشه یه کی عه ره بی که ئه لیف و لامی هه بی ته نوین
وه ر ناگری) به پیچه وانه شه وه راسته، (هه ر وشه یه ک
ته نوینی هه بی ئه لیف و لام وه ر ناگری). با نموونه یه کی
دیکه بینینه وه هه ر له سه ر (مفعول به) هه ر وشه ی (ذکر)
به کار دینن، خوی میهره بان ده فه رموویت: (أَذْكُرُوا آلِهَةَ دِكْرًا
كَثِيرًا) [الأحزاب: ٤١] واتا: زۆر زۆر یادی خوا بکه ن، لیژهدا
(ذکرا) (مفعول به) له و مه ن صوبه، بۆیه ش ته نوین فه تحه ی
وه ر گرتوووه.

إسم مجرور:

ناویکە بە ھۆی ھەرف جەری پێش خۆیەو بەوتە
مجرور، زۆربەى جار کەسەرە یان تەنۆین کەسەرەى
ھەيە، بەلام لە ھەندیک جاردا ناگوونجی کەسەرە
یان تەنۆین کەسەرەى ھەبى، بۆ نموونە ھەندیک
شویندا وشەى (یوسف، فرعون) ھاتوووە و لە
حالتى مەجروردایە بەلام کەسەرەش وەرناگرى،
بەلام لێرەدا باسى حالتە ئاساییەکە دەکەین،
پەروەردگار دەفرموویت: (مَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذِكْرِ مِّنْ
رَّبِّهِمْ مُّحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمْعَوْهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ) [الأنبياء: ٢]،
واتا: ھەر پەيامىکى تازەیان لە پەروەردگاریانەو
بۆ بێت (کە قورئانە) ئەوان دەیبیستن و گالتەى
پى دەکەن.

وشه‌ی (ذکر) حاله‌ته ئیعرابییه‌که‌ی بۆته مجرور به هۆی ئه‌وه‌ی
 حه‌رف جه‌ریکی له پێشه‌وه هاتوو، لێره‌شدا ته‌نۆین
 که‌سره‌ی وه‌رگرتوو، نه‌گه‌ر وشه مه‌جروره‌که ئه‌لیف و لامی
 پێوه‌بوو ئه‌وا ته‌نیا که‌سره وه‌رده‌گری، هه‌ندیک له حه‌رف
 جه‌ره‌کان: (مِن، عَلٰی، عَن، اِلٰی، فِی، بِ، لِ... هتد).

لَن: مانایه‌کی دیاریکراوی نییه، به‌لام که به‌کارهات واتا فیعله‌که‌ی
 دوا‌ی خۆی هه‌رگیز روونادات، نه‌داتی ناصیبه‌یه، واتا چۆن حه‌رف
 جه‌ر ناوی دوا‌ی خۆی ده‌کاته مه‌جرور، ناواش لَن ناوی دوا‌ی خۆی
 ده‌کاته مه‌نصوب، به‌لام زۆربه‌ی جار ناوی به دوا‌دا نایه‌ت، به‌لکو
 کاری به دوا‌دا دی، بۆ نموونه خوا‌ی گه‌وره ده‌فه‌رموویت: (فَلَنْ
 أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّىٰ يَأْذَنَ لِيَ أَبِي) [یوسف: ۸۰]، واتا: که‌واته من
 نه‌م زه‌ویه به‌جی نایه‌لم هه‌تا باوکم مۆله‌ت (ی گه‌رانه‌وه)م پی
 نه‌دات. تیبینی / نه‌مه نایه‌ته، خوا‌ی گه‌وره له‌سه‌ر زاری یه‌کیک له
 براکانی یوسف وای فه‌رموو، واتا براکه‌ی یوسف وای گووتوو و
 خوا‌ی گه‌وره‌ش قسه‌که‌ی ئه‌وی باس کردوو له قورئاندا. دوا‌ی
 لَن کاری به‌جیه‌یشتن هاتوو، به‌وه‌دا ده‌زانین که هه‌رگیز نه‌و
 به‌جیه‌یشتنه روونادات، ئه‌وه برایه‌کی یوسف بوو له میصر که
 زانی برایه‌کی دیکه‌ی دزی کردوو گووتی نارۆمه‌وه که نه‌عانی هه‌تا
 بایم ئیزنم نه‌دا یان خوا‌ی گه‌وره بریارێکم بۆ نه‌دا.

لَمْ: ئەویش ھەمان شتە لەگەڵ لَنْ، بەلام لَنْ بۆ
 داھاتووہ لَمْ بۆ ڕابردووہ، واتا کە لَمْ بەکارھات لەگەڵ
 کارێک دیارە کە کارەکە ھەرگیز ڕووی نەداوہ، بۆ
 نموونە خوای بەدەسەلات دەفەرموویت: (لَمْ يَلِدْ
 وَلَمْ يُولَدْ) [الإخلاص : ۳]، واتا: کەسی لێ نەبووہ و
 لەکەس نەبووہ. دووجار لَمْ ھاتووہ ھەردووک جارە کە
 واتا ھەرگیز ئەو کارە ڕووی نەداوہ.

به‌پژان دياره كه زوړ بابته هن كه به زانينيان
واده‌كات كه قورئاني پيرو زووتر له‌به‌ركه‌ي و
دره‌نگتريش له‌بیرت بچيته‌وه به‌لام ئيمه ليره‌دا هه‌ندېك
زانياريمان تيدا نووسيون كه ئاسانن به‌لام گرنگن بو
له‌به‌ركاري قورئان، هم بو زو و له‌به‌ركردن هه‌ميش
بو زانيني مانا، نه‌مانويستوو دريژه‌ي بده‌يني هر به
پوختي باسما كرده‌وه ته‌گه‌ر كه‌سيك نيازى قورئان
له‌به‌ركردنى هه‌بى پيمان وايه كه ئه‌وانه‌ي باسما
كرده‌وه سوودى بوى ده‌بى، ماوه‌ته‌وه ئه‌وه‌ي كه
بلاين خواى گه‌وره له ئيمه‌ي قبول بكا و يارمه‌تي هر
كه‌سيك بدا كه به ته‌ماى له‌به‌ركردنى قورئاني پيروزه
ئيمه خو‌ش‌حال ده‌بين بينه رينيشانده‌ري كه‌سيك كه
بيه‌وى قورئان له‌به‌ر بكات، هر شتيكى باشى ئيره
به‌خشى خواى گه‌وره‌يه و داواى لېبووردن و گه‌ردن
ئازاييتان ليده‌كه‌ين بو هر كه‌م و كورتيه‌ك كه خو‌مان
ليى به‌رپرسيارين جا به نه‌زانين بمانكردي يان نا.

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ
وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

